

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 23. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: onsdag den 16. marts
Tidspunkt: kl. 14.17
Sted: vær. 2-133

Til stede: Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Jakob Elleman-Jensen (V), Christina Egelund (LA), Anne Paulin (S), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Nikolaj Villumsen (EL), Rasmus Nordqvist (ALT) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen

Punkt 1. Afrapportering fra det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 7. marts 2016 samt forelæggelse af Det Europæiske Råd den 17.-18. marts 2016

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 7/3-16 – bilag 1 (hyrdebrev fra formanden for DER forud for det uformelle møde i Det Europæiske Råd 7/3-16)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 7/3-16 – bilag 2 (erklæring fra det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 7. marts 2016)

Det Europæiske Råd 17-18/3-16 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden vedr. møde i Det Europæiske Råd 17-18/3-16)

Det Europæiske Råd 17-18/3-16 – bilag 3 (revideret udkast til konklusioner vedr. møde i Det Europæiske Råd 17-18/3-16)

Statsministeren: Jeg vil både afrapportere fra mødet den 7. marts 2016 og forelægge det møde, der skal finde sted i morgen og i overmorgen. EU-topmøderne ligger tæt i den tid, og de handler alle om flygtningekrisen. Derfor er jeg glad for at få mulighed for at tage det hele i en portion.

Den 7. marts var der møde mellem EU's stats- og regeringschefer og et topmøde med Tyrkiet ved premierminister Ahmet Davutoğlu. Emnet for begge møder var håndteringen af flygtningekrisen og særlig, hvordan samarbejdet mellem EU og Tyrkiet på området kan styrkes. Mødernes forløb var meget præget af, at Tyrkiet umiddelbart før – faktisk natten op til mødet – lagde en række nye forslag på bordet, der kan munde ud i en aftale med mere perspektiv, men måske også øge kompleksiteten. Det betød, at topmødet trak mere ud end forudset. I sidste ende blev der opnået enighed om at arbejde videre på grundlag af de principper, som de tyrkiske forslag indeholder.

Tyrkiet tilbød en omfattende fremadrettet tilbagetagelse af flygtninge fra Grækenland – mod tilsagn fra EU om genbosættelse af syrere fra Tyrkiet, om fremskyndelse af den allerede aftalte visumliberalisering, om åbning af kapitler i udvidelsesforhandlingerne og mod

yderligere økonomisk støtte til projekter til gavn for flygtninge i Tyrkiet. Formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, fik i opdrag at gå videre med forslagene og arbejde med på detaljerne i samarbejde med Tyrkiet inden det møde, der finder sted torsdag og fredag i denne uge. Det vil jeg sige mere om, når jeg om lidt kommer ind på det DER-møde, der skal finde sted i morgen og i overmorgen, men først vil jeg kort orientere om de øvrige resultater på sidste uges møde mellem stats- og regeringscheferne.

Først og fremmest kunne vi på topmødet konstatere, at strømmene langs Vestbalkanruten er hørt op. Det skyldes som bekendt, at en række lande fra Østrig i nord ned mod Grækenland i syd i overensstemmelse med konklusionerne fra DER-mødet den 18.-19. februar er gået væk fra politikken med at vinke migranter igennem. Det er udtryk for noget helt centralt, for lukningen af Vestbalkanruten har bremset strømmen op mod Central- og Nordeuropa og dermed også mod Danmark, hvor vi p.t. ser så lave indrejsetal, at man skal meget langt tilbage for at se noget tilsvarende. Det er i sig selv ikke en langsigtet løsning på problemerne. De eksisterer fortsat, og jeg sidder heller ikke her og siger, at presset på Danmark er forsvundet, men jeg glæder mig over, at der nu er et meget lavt antal asylansøgninger, fordi Vestbalkanruten er lukket af. Ud over denne umiddelbart positive effekt er der nu også en tendens til, at Grækenland synes at være mere indstillet på at efterleve sit ansvar for at gennemføre effektiv grænsekontrol og registrere migranter og flygtninge.

Det ansvar vil vi gerne hjælpe Grækenland med at løfte. Frontex og Det Europæiske Asylstøttekontor er i færd med at anmode medlemslandene om at bidrage med mere ekspertbistand. Danmark stiller allerede i dag eksperter til rådighed for Frontex og EASO fuldt ud på linje med vores umiddelbare budgetmæssige forpligtelser, men vi er parate til at stille flere eksperter til rådighed. Det er i vores egen interesse. Det er klart, at den styrkede grænsekontrol langs Balkanruten har ført til en ophobning på grænsen til Makedonien, og derfor er der også et behov for humanitær bistand til Grækenland, og på opdrag af stats- og regeringscheferne vedtog Rådet i går at etablere en nødhjælpsmekanisme, som kan yde støtte på op til 700 mio. euro i de kommende 3 år. Det er ikke nogen hemmelighed, at der har været uenighed mellem medlemsstaterne om rækkefølgen af de skridt, der skal tages, for at bremse tilstrømningen. Derfor var det meget nyttigt, at Kommissionen kort før mødet fremlagde en samlet køreplan for, hvordan vi kommer tilbage til ordnede forhold i Schengenområdet. Det afgørende er, at vi sikrer den fulde respekt for Schengen- og Dublinreglerne samt kontrollen med de ydre grænser. Vi var enige om at støtte køreplanen, som altså udgør en ambition om at nå et bestemt mål på et bestemt tidspunkt, men der er ikke nogen sikkerhed for, at det sker. Målsætningen er, at den midlertidige kontrol ved de indre grænser kan ophæves inden årets udgang, men det hviler selvfølgelig på en stribe forudsætninger og på, at alle dele af køreplanen bliver opfyldt, og at man først og fremmest genvinder kontrollen ved de eksterne grænser. Det er forudsætningen for, at de indre kan fjernes, og for, at vi igen kan have fri trafik. Det var, hvad jeg ville fremhæve fra mødet den 7. marts. Og nu til det mere fremadrettede.

Mødet i Det Europæiske Råd her torsdag og fredag vil igen være helt domineret af flygtningekrisen. Det er forventningen, at der i forbindelse med mødet vil blive arrangeret et

nyt topmøde med Tyrkiet. Siden det sidste møde har formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, og Kommissionen arbejdet intensivt med den tyrkiske side for at lave en aftale. Det arbejde pågår stadig, og derfor er det ikke muligt i dag at give en præcis prognose for det endelige udkomme. Det mandat, der fremgår af stats- og regeringschefernes erklæring, slår meget klart fast, at arbejdet skal respektere europæisk og international ret, og at det ikke indebærer nye forpligtelser for medlemslandene, for så vidt angår omfordeling og genbosætning. I henhold til de seneste forslag, som altså nu testes, erklærer Tyrkiet sig parat til at tage migranter og flygtninge tilbage fra Grækenland i stort omfang.

Tilbuddet går på, at Tyrkiet skal tilbagetage irregulære migranter, som sejler til de græske øer, og at EU skal genbosætte en syrer fra lejre i Tyrkiet, hver gang Tyrkiet tager en syrer, der har krydset Det Ægæiske Hav irregulært, tilbage. Perspektivet i aftalen er selvfølgelig, at den kan give en reel mulighed for at bryde menneskesmuglernes forretningsmodel. Det vil, kombineret med, at Balkanruten nu er lukket, fjerne tilskyndelsen til at sætte sig i en gummibåd til de græske øer, hvis man alligevel bliver returneret til Tyrkiet. Så vil det ikke længere være de personer, der kan betale for overfarten, der kommer forrest i køen – tværtimod vil de komme bagerst i køen – mens de personer, der har det største behov, rykkes frem i køen. Det kan få en reel betydning, men det er klart, at der er en række både juridiske og praktiske spørgsmål, som skal afklares, før det kan iværksættes. Man skal selvfølgelig også være klar over, at selv om, man får brudt den model over det Ægæiske Hav, vil der fortsat være et pres, og der vil opstå andre ruter. Det er dermed ikke den endelige løsning, men det kan være et væsentligt bidrag. Tyrkiets modkrav går bl.a. på et ønske om yderligere finansiering, når de første 3 mia. euro er blevet brugt på syriske flygtninge i Tyrkiet. Det synes jeg er ret forståeligt. Det handler ikke om at øge bevillingsniveauet, men om at have sikkerhed for, at der i forlængelse af de aftalte bevillinger bliver tilført flere penge på et senere tidspunkt, i erkendelse af at der også, når vi ser 2 år frem, vil være massive udfordringer i Tyrkiet med håndtering af flygtninge. Som sagt synes jeg, at det kun er rimeligt at aflaste Tyrkiet, hvis Tyrkiet lever op til sine forpligtelser dvs. begrænser flygtningestrømmen til Europa og bærer større byrder på sine skuldre. Det er en bedre og økonomisk mere effektiv løsning for os.

Derudover ønsker Tyrkiet, at datoen for aftalen om visumliberalisering fremskyndes med 4 måneder fra oktober 2016 til juni 2016. Der altså et ønske om at sætte mere fart på planerne om visumliberalisering, men det forudsætter selvfølgelig, at Tyrkiet lever op til de enkelte kriterier. Det bliver ikke nødvendigvis let, for der udestår stadig en del, der skal indfries. Jeg mener, at der er 72 konkrete kriterier, og det er vel omkring halvdelen, der p.t. er sat hak ved. Der er altså meget arbejde, der skal gøres, hvis man allerede til sommer skal være i mål. Jeg synes, det er oplagt at understøtte Tyrkiet i det arbejde, men det er også klart, at vi ikke kan rokke på de betingelser, som vi tidligere har fastlagt. Kan man hakke alle 72 kriterier af tidligere, end man troede, er det godt, men kan man ikke det, gælder kriterierne stadig.

Endelig ønsker Tyrkiet en åbning af nye kapitler i tiltrædelsesforhandlingerne. Vi støtter en åbning af særlig kapitel 23 og 24, der fokuserer på demokrati og fundamentale rettigheder. Får man åbnet de to kapitler, skaber man en ramme for at drøfte de vanskelige

spørgsmål om fundamentale rettigheder, herunder ikke mindst pressefrihed, som der i den grad er brug for at drøfte åbent og kritisk med Tyrkiet. Nogle af disse kapitler er i dag blokeret af Cypren af helt særlige omstændigheder, og man kan vist sige, at de cypriske bekymringer møder en vis forståelse i EU-kredsen. Derfor skal der i givet fald findes en løsning, som også Cypren kan se sig selv i, hvis der skal åbnes nye kapitler. Alt i alt er det altså ikke uden udfordringer, men det rokker ikke ved, at det vil være positivt, hvis vi kan nå frem til en ny aftale med Tyrkiet i denne uge. Erfaringerne viser, at det ikke er nemt, og selv hvis man får en aftale i hus, vil der være brug for at holde et vågent øje med, om Tyrkiet opfylder sine forpligtelser. Dertil kommer, at får man lukket den nævnte rute, vil der opstå nye ruter andre steder, og derfor vil indsatsen med at bremse tilstrømningen under alle omstændigheder kræve, at vi sætter bredt ind.

Det forventes derudover, at DER vil vedtage konklusioner om den økonomiske situation inden for rammerne af det europæiske semester. Det er forventningen, at man vil nå til enighed om de generelle økonomisk-politiske retningslinjer til brug for medlemslandenes nationale reformer og konvergensprogrammer. Det er en fast del af semesteret, at DER udstikker de økonomisk-politiske retningslinjer på forårstopmøderne, så det vil vi også gøre her på torsdag og fredag.

Nikolaj Villumsen henviste til, at et samlet Folketing dagen før havde vedtaget en klar kritik af de voldsomme krænkelse af menneskerettigheder, der finder sted i Tyrkiet – bl.a. fængsling af journalister og lukning af medier. Ville statsministeren sætte handling bag ordene og rejse kritik af Tyrkiet på det kommende topmøde?

Den fungerende formand kunne baseret på udtalelser fra den tyrkiske minister for europæiske anliggender, Volkan Bozkir, og forlydender fra Bruxelles ikke se for sig, at kontourerne af en aftale kunne blive fastlagt på det kommende topmøde. Dertil kom, at statsministeren virkede mere vævende end sidst, han havde omtalt aftalen i udvalget. Mente han, at aftalen kunne blive til virkelighed nu, eller var der lagt nye spilleregler? Her tænkte den fungerende formand på den tyrkiske ministers udtalelser til Reuters om, at Tyrkiet maksimalt vil tilbagetage 9.999 asylansøgere.

Statsministeren svarede Nikolaj Villumsen, at vedtagelsen i Folketinget var helt på linje med den politik, som regeringen havde ført, og den linje ville den følge den fremover – i særlig grad nu, hvor Folketinget havde udtrykt sig. Bekymringerne var allerede formidlet til Tyrkiet, idet man havde haft et møde med den tyrkiske premierminister, hvor de seneste begivenheder med avislukninger var blevet skrappt kritiseret. Regeringen ville blive ved med at fremsætte kritik, hver gang der opstod en lejlighed. Det var forventningen, at der i forbindelse med rådsmødet ville være et topmøde med Tyrkiet, og det kunne være en lejlighed.

Statsministeren sagde til den fungerede formand, at han ikke selv kunne bedømme, om han havde udtalt sig vævende om aftalen med Tyrkiet, men at faktum var, at den aftale, der nu var på bordet, var mere ambitiøs end den, som han havde omtalt på det sidste møde i udvalget. Forud for DER-mødet gik aftalen med Tyrkiet mere i retning af en sorte-

ringsmekanisme, så de mennesker, der ikke har noget beskyttelseskrav i henhold til konventionerne, kunne returneres til Tyrkiet, mens dem, der havde et beskyttelsesbehov, skulle blive. Det i sig selv ville have været et betydeligt skridt. Men perspektivet i det, der efterfølgende kom på bordet, og som han således ikke havde udtalt sig om på det seneste møde i udvalget, var mere vidtgående: at alle, der krydser Det Ægæiske Hav, returneres til Tyrkiet, og har nogle af dem et beskyttelseskrav, skal det indfries i Tyrkiet. Som en modydelse for, at Tyrkiet påtager sig den opgave i forhold til en given syrisk flygtning, skal EU være indstillet på at tage en anden syrisk flygtning. Det var en meget mere vidtgående aftale, fordi al logik peger på, at der så ikke er nogen, der vil krydse Det Ægæiske Hav. En gensidig forventning til den foreslåede model er, at det antal, der skal omfordeles ud fra 1:1-mekanismen, bliver meget lavt. Der vil ikke være det samme incitament for at betale 1000 euro, risikere sit liv og sætte sig i en gummibåd til Grækenland, hvis resultatet er en returbillet til Tyrkiet og sikkerhed for, at vejen til Europa er afskåret. Så kan man glæde sig over, at man har hjulpet en anden medborger til Europa, men det vil kræve en høj grad af altruisme. Forventningen var, at det nye system først skulle køres ind, og indtil det er bevist, at vejen er lukket, vil der sikkert være nogen, der prøver lykken.

Statsministeren mente, at Tyrkiet havde behov for at kunne sige til sin befolkning, at hvis man laver en aftale om at hjemtage folk, der egentlig er rejst ud, må man gøre noget, så nettoforpligtelsen ikke øges. Deraf 1:1-mekanismen, men forventningen var altså, at det ville blive et lavt antal mennesker. Om et sådant nyt system ville virke, afhang af en række elementer, der endnu ikke var endeligt afklaret. Det kom an på, om man kunne lave en aftale med en balance mellem krav og modkrav. Det var en udfordring, men statsministeren mente, at det ville være godt at få den på plads. Den ville ikke få krisen til at forsvinde, men ville være et bidrag til at få situationen under kontrol. Han tog derfor til Bruxelles med et håb om, at det kunne lykkes. Det krævede, at Tyrkiet også var indstillet på at indgå aftaler på de punkter, hvor EU var nødt til at stå fast. F.eks. kunne de krav, det blev stillet for at opnå visumliberalisering ikke ændres. Ville Tyrkiet prøve at skyde til måls tidligere end beregnet, var det fint. Det krævede også en løsning på den cypriotiske blokering af genåbningen af kapitler. Aftalen var altså ikke i hus, men han håbede, at det ville komme til at ske.

Rasmus Nordqvist udbad sig statsministerens vurdering af realismen i en sådan aftale. Selv var han i tvivl om, hvorvidt det ville lykkes at skræmme folk fra at tage rejsen til Europa, men lykkedes det, var det et meget stort antal, Tyrkiet skulle håndtere. Sidst Tyrkiet prøvede at bevise, at de kunne undgå at sende flygtninge videre til Europa, blev grænsen til Syrien lukket, samtidig med at der blev bombet i Aleppo. Var det realistisk at forestille sig, at Tyrkiet – selv med en økonomisk håndsrækning – på en forsvarlig måde kan håndtere at tage imod 2 millioner mennesker, der har behov for beskyttelse? Tanken om at ødelægge menneskesmuglernes forretningsmodel var fin, men lukkede man grænsen til Syrien og lod mennesker være fanget i en borgerkrig, var man ikke kommet så langt i den medmenneskelige håndtering af krisen. Tyrkiet har ikke tilsluttet sig alle flygtningekonventioner, og det er kun flygtninge fra Europa, der kan opnå flygtningestatus. Hvor lang tid ville en midlertidig beskyttelse af flygtninge primært fra Syrien så holde?

Statsministeren pointerede, at Tyrkiet allerede havde påtaget sig et stort ansvar. Der var allerede mere end 2 millioner flygtninge i landet, og med den økonomiske støtte på 3 mia. euro var EU med til at sikre, at Tyrkiet kunne løfte opgaven på en måde, som også de tyrkiske borgere kan se sig selv i. Man skal passe på med ikke at bedømme andre landes udfordringer anderledes end egne udfordringer. Det ville være lettest for Europa, hvis alle flygtninge blev i Tyrkiet, men i Tyrkiet forholdt man sig selvfølgelig også til, hvad man kan håndtere, og hvilke andre udgifter der så skulle skæres i.

Statsministeren understregede, at det er i dansk og i europæisk interesse at støtte Tyrkiet i at løfte opgaven. For de 3 mia. euro, som den allerede indgåede aftale indeholder, skulle Tyrkiet give flygtningene adgang til arbejde, uddannelse og sundhed. Der var altså sat gang i et konkret arbejde med at få nogle projekter sat i søen, der kan skabe de præmisser. Hele EU-Tyrkiet-diskussionen var ikke bare en basarhandel, som han havde hørt det omtalt som, for det var helt legitimt af Tyrkiet at sige, at hvis de skal acceptere at holde flygtningene inden for landets grænser, skal de have en håndsrækning. Mange havde påpeget, at det er bedre at hjælpe i nærområderne, end at folk kommer til Tyrkiet, men når Tyrkiet så er nærområde, er der pludselig en masse forbehold. Pengene rækker længere i Tyrkiet end i et dansk asylcenter. Det betød ikke, at han mente, at det ville være lige så attraktivt at være flygtning i Tyrkiet som at være i Danmark, men det kunne heller ikke være målestokken, for så kunne man lige så godt slå dørene op og sige, at alle bare kan komme til Danmark. Man måtte lave et system, der gjorde det acceptabelt målt på humanitære standarder for flygtninge at leve i Tyrkiet. Kunne man ikke nå dertil, hvor Grækenland kan sende flygtninge retur til Tyrkiet som et sikkert tredjeland, kunne aftalen ikke gennemføres. Man skulle selvfølgelig også arbejde med de grundlæggende omstændigheder for krisen såsom situationen i Syrien. Får man ikke løst dem, vil der være et kontinuerligt flygtningepres, og alle lande – inklusive Tyrkiet – har en grænse for, hvor mange de kan tage imod. Det var derfor værd at glæde sig over, at der var kommet lidt gang i fredsforhandlingerne.

Rasmus Nordqvist bad statsministeren om at medvirke til, at Tyrkiet bliver opfordret til at tilslutte sig konventionerne og give en egentlig flygtningestatus og ikke bare midlertidig beskyttelse til dem, der ankommer til landet.

Den fungerende formand vidste godt, hvad statsministeren hentydede til, når han talte om basarhandel. For Dansk Folkeparti handlede det dog ikke så meget om penge til Tyrkiet – var det kun det, kunne man nok finde en mindelig løsning – men om visumliberalisering og åbning af nye kapitler i tiltrædelsesforhandlingerne med EU. Det var forunderligt, at Tyrkiet kunne få åbnet nye kapitler, når der ikke skete fremskridt inden for menneskerettigheder i landet – snarere tværtimod.

Statsministeren sagde, at hans kommentar angående basarhandel ikke var rettet mod Dansk Folkeparti, han havde bare hørt den anvendt i debatten. Det var positivt, at der var opbakning til at hjælpe nærområdet Tyrkiet økonomisk med at løfte opgaven. Han var uenig i, at åbningen af nye kapitler ikke var en god idé. EU og Tyrkiet havde i forvejen en aftale om at nå dertil på et tidspunkt, og det ville skabe en ramme for en nødvendig dis-

kussion med Tyrkiet om retsstaten, pressefrihed etc. Han ville bedre kunne forstå skepsissen, hvis der var tale om at lukke et kapitel, men her fik man mulighed for en åben diskussion med Tyrkiet om de nødvendige forudsætninger for at drømme europæisk. Det var mange kræfter i Tyrkiet, der kæmpede i demokratiets tjeneste, og det ville også være i deres interesse.

Til Rasmus Nordqvist sagde statsministeren, at det afgørende er, om Tyrkiet de facto er i stand til at give mennesker, der har et beskyttelsesgrundlag, beskyttelse. Man havde også ændret dansk lovgivning inden for det seneste år til halvandet, så nogle flygtninge kun får midlertidig beskyttelse. Der er dermed forskellige retlige grundlag for at opholde sig i Danmark. Hvis man kan sikre beskyttelse, kan man statuere Tyrkiet som et sikkert tredjeland – det var altså ikke et spørgsmål om, hvilke konventioner Tyrkiet har skrevet under på.

Mødet sluttede kl. 14.58